

geldiği zaman ebeveynin “nereye gittin?” sorusuna genç kişinin cevabı “dışarıya”dır, “ne yaptın?”, “hiç bir şey”. Böyle bir durumda, genç kişiden kendi eylemlerimizin sorumluluğunu onunla paylaşmaya gönüllü olmadan, onun eylemlerinin sorumluluğunu bizimle paylaşmasını istiyoruz. Böyle tek taraflı bir ortamda genç ergenin tepkisi öngörülebilir. Daha dengeli alternatif bir yaklaşım kendi deneyimimizi paylaşmaya başlamaktır. “Biliyor musun bugün başıma ne geldi?..... Peki senin günün nasıldı?” Biz paylaşma sorumluluğunu alabildiğimiz zaman genç kişinin de aynı şeyi yapmasını kolaylaştırıyoruz.

Başka bir örnek. Çoğu ebeveyn çocukları odalarını dağınık bıraktığı için onlara sinirlenir. “Odanı temizle” gibi uyarılar nadiren etkili olur. Bunun nedenlerinden bir bölümü, genç insanların “temiz” anlayışının bizim anlayışımızdan farklı olmasıdır. Odalarını temizlemesi söylendikten sonra tek bir çorabı ya da bir çift çorabı alıp kirli giysi sepetine atan ve samimi olarak odalarını temizlediğine inanan genç insanlar gördüm. Farklı bir paylaşım yaklaşımı bazen daha çok işe yarar. Genç birine “odamı temizlememe yardımcı olursan odanı temizlemene yardımcı olacağım” dediğinizi farzedelim. Paylaşımın otoriter bir tarzdan çıkmaktadır ve muhtemelen başarılı olacaktır. İşler yapılırken iletişime zaman ayırmak gibi fazladan bir yararı da vardır.

Sınıf öğretmenleri karar vermeye çocukları katabilir ve sonuçta daha fazla işbirliği elde eder. Bu projeyi bitirmek zorundayız ama şimdi ya da yemekten sonra yapabiliriz. “Kaçınız şimdi, kaçınız daha sonrayı tercih eder?”. *Eğer kendimizi ve otoritemizi paylaşmaya gönüllü olursak genç insanlar kendilerini ve kendi işbirliklerini paylaşmaya daha fazla gönüllü olacaklardır.*

Kısa Ara Vermeler

Kontrolünü kaybeden bir çocuğu olan ebeveynlere ve öğretmenlere önerilen tekniklerden biri “kısa ara”dır. Burada kontrolünü kaybeden 8 yaşındaki bir çocuğun ebeveynlerine önerilen böyle bir kısa ara örneği:

“Tavsiye ettiğim spesifik müdahale cezalandırıcı olmayan kısa aradır: Heyecan dolu bir genci daha sakin bir yere götürmek. Cezadan sonraki sıradan bir kısa aranın tersine, bu çocuğun sakinleşmesine yardımcı olur. Yetişkin sempattir; çocuk izole edilmek zorunda ya da ayrıcalıklarından yoksun kalmak zorunda değildir; okuyabilir, televizyon seyredebilir ya da sessizce toplumsallaşabilir. Kevin’in ebeveynlerine ne yapacaklarını planlı olarak Kevin’le tartışmalarını önerdim. Kevin’in kısa aranın bir ceza olmadığını ama ona yardım etmenin bir yolu olduğunu bilmesi önemlidir. İşbirlikçi yaklaşımın bir kısmı Kevin’e kendini öğretmektir ve izleyebileceği aşırı heyecanlanımın ipuçlarına dikkatini çekmektir. İdeal olarak, Kevin kontrolünü kaybetmeye başladığını duyumsadığı an kendisine kısa bir ara verecektir” (Turecki 1994, s. 84-85).